

کتابخانه‌ی حافظ

حافظ از ناشران، نویسندگان و علاقه‌مندانی که بخواهند کتاب‌هایشان در بخش تازه‌های کتاب معرفی شود دعوت می‌کند که نسخه‌ای از کتاب مورد علاقه‌ی خود را به نشانی تقاطع فلسطین و انقلاب - ساختمان مهر - شماره‌ی ۲ - کدپستی ۱۴۱۶۸ - دفتر ماهنامه‌ی حافظ ارسال نمایند.

زیر نظر مهندس حجّت حیدری

■ ادبیات

غزلیات حافظ؛ براساس نسخه‌ی پیرحسین کاتب (۸۷۳ ق.)، با مقدمه و تصحیح عبدالعلی ادیب برومند و همکاری پوراندخت برومند، تهران، محمدابراهیم شریعتی افغانستانی، ۱۳۸۲ (چاپ دوم).

سهراب‌گشایان؛ سید عطاءالله مهاجرانی، تهران، فرهنگ معاصر و امید ایرانیان، ۱۳۸۲، ۲۰۴ ص. دکتر مهاجرانی، چهره‌ی سرشناس فرهنگ و سیاست، این روزها، به قصه‌نویسی و رمان‌پردازی روی آورده است. او با کوله‌باری از دانش و بینش و ذخایری از اطلاعات عمومی و تخصصی در قصه‌نویسی نیز، توانمندی خویش را نمایانده است.

رنگین کمان؛ مجموعه‌ی مقالات حسین شهسوارانی، ساری، انتشارات پژوهش‌های فرهنگی، ۱۳۸۰، ۴۱۱ ص.

مجموعه‌ای خواندنی و سودمند، با قلمی دلکش و جذاب، نوشته‌ی یکی از قضات بازنشسته‌ی عالی‌رتبه‌ی ایران.

■ حقوق و سیاست و علوم اجتماعی

مصدق و مسائل حقوق و سیاست؛ ایرج افشار، انتشارات سخن، ۱۳۸۲، ۵۴۴ ص. این کتاب شامل سه بخش عمده است: رساله‌های حقوقی و مالی تألیف دکتر مصدق؛ مقالات حقوقی و سیاسی به قلم دکتر مصدق و پیوست‌ها (شامل خاطرات، نامه‌ها، یادداشت‌های پراکنده و توضیح درباره‌ی عکس‌ها). این کتاب مانند همه‌ی آثار استاد ایرج افشار ارزنده و سودمند است. در همین شماره‌ی ماهنامه‌ی حافظ، یکی از

نامه‌های مصدق راجع به کاپیتولاسیون که برای نخستین بار به همت ایرج افشار در این کتاب چاپ شده است، گراور گردیده است.

مجموعه‌ی مقالات حقوقی و اجتماعی؛ دکتر حاج نورعلی تابنده، انتشارات حقیقت، ۱۳۸۱، ۳۱۲ ص.

مجموعه‌ی مقالات فقهی و اجتماعی؛ دکتر حاج نورعلی تابنده، انتشارات حقیقت، ۱۳۷۸، ۱۵۷ ص.

محاکمه‌ی قانون: جریان محاکمه‌ی جلال‌الدین فارسی، وحید پوراستاد؛ با مقدمه‌ی عباس عبدی، تهران، نشر روزنگار، ۱۳۸۰، ۴۱۰ ص.

از وحید پوراستاد، معاون سردبیر روزنامه‌ی وقایع اتفاقیه، چندین کتاب دیگر در زمینه‌ی پرونده‌های مهم حقوقی بیست‌ساله‌ی اخیر خوانده‌ایم، اما، خلاصه‌ی این کتاب اخیر چنین است که جلال‌الدین فارسی در نزدیکی مزرعه‌ی رضآباد در حدود شش کیلومتری روستای دنبیلد طالقان به شکار می‌پردازد و با مالک آن مزرعه (محمدرضا رضاخانی) درگیر می‌شود و محمدرضا رضاخانی کشته می‌شود. برادر مقتول، جلال‌الدین فارسی را در حال فرار می‌گیرد و به مراجع انتظامی تحویل می‌دهد.

قاضی در دادگاه بدوی، پس از چهار جلسه محاکمه، حکم به قتل شبه‌عمد و پرداختن دیه داد، پس از اعتراض دادستان و وکیل اولیای دم، پرونده به شعبه‌ی ۱۱ دیوان‌عالی کشور ارجاع و حکم بدوی نقض و پرونده را برای محاکمه‌ی مجدد به شعبه‌ی ۷ دادگاه عمومی تهران فرستاده شد. دادگاه دوم، در پایان دادرسی، فارسی را به اتهام قتل عمد به قصاص نفس محکوم کرد. پس از اعتراض متهم، پرونده به جای آن که علی‌القاعده به شعبه‌ی اولی (شعبه‌ی ۱۱ دیوان‌عالی کشور) ارجاع شود، به شعبه‌ی هم‌عرض آن (شعبه‌ی ۳۱ دیوان‌عالی) ارجاع شد و این شعبه، رأی شعبه‌ی ۷ دادگاه عمومی (قتل عمد و قصاص) را نقض کرد. برخلاف رویه که اختلاف دو شعبه‌ی دیوان‌عالی کشور، باید به هیأت عمومی ارجاع شود، به شعبه‌ی ۲ دادگاه عمومی ارجاع شد و قاضی از جلال‌الدین فارسی (متهم به قتل) خواست که مراسم قسامه را به‌جا آورد، در حالی که اگر موردی برای قسامه باشد، باید به‌وسیله‌ی اولیای دم صورت گیرد نه به‌وسیله‌ی متهم به قتل! تشخیص دادگاه مبنی بر خطئی محض بودن، تأیید شد و شعبه‌ی ۳۱ دیوان‌عالی کشور، رأی شعبه‌ی دوم مبنی بر خطئی محض بودن قتل را تأیید کرد و پس از چهار سال، این پرونده از قتل شبه‌عمد به قتل عمد، و از قتل عمد به قتل خطئی محض تغییر پیدا کرد و پرونده بسته شد.

جامعه‌شناسی خودمانی؛ حسن نراقی، نشر اختران، ۱۳۸۲، (چاپ هشتم)، ۱۵۶ ص.

این کتاب کوچک به کسانی که «هرگز حقیقت را به پای وجاهت قربانی نکردند» تقدیم شده است. مهندس عباس امیرانتظام هم نامه‌ای به تقریظ بر این کتاب نوشته و «جامعه‌شناسی خودمانی» را حاوی نکات مثبت و منفی رفتارهای متداول در جامعه‌ی ایرانی معرفی کرده است.

مؤلف این باور را که همه‌ی بدبختی ایرانیان یا از رویدادهای تاریخی گذشته مثل حمله‌ی اعراب به ایران یا توطئه‌های امروزین قدرت‌های خارجی نشأت گرفته‌اند، به محک نقد کشیده و بعضی از «خلقیات ما ایرانیان» را نیز در عقب‌ماندگی مان موثر دانسته است.

یاوری، تعاون سنتی در روستاهای گیلان؛ هوشنگ عباسی، انتشارات شهر سبز، ۱۳۸۱، ۲۱۵ ص. شامل دو بخش مهم، یکی در خصوص فرهنگ مادی و دیگری درباره‌ی فرهنگ معنوی یاوری و تعاون سنتی.

▪ دین

اسلام و غرب؛ دکتر سید عطاءالله مهاجرانی، انتشارات اطلاعات، ۱۳۸۲، چاپ اول، ۲۱۲ ص.

انقلاب عاشورا؛ دکتر سید عطاءالله مهاجرانی، انتشارات اطلاعات، چاپ نهم، ۱۳۸۳، ۲۳۰ ص.

زندگی‌نامه‌ی امام‌زاده هارون (جوستان، طالقان)؛ بهروز محمّدیگی - با تقریظ به قلم پروفیسور سیدحسن امین - همدان - انتشارات نور علم - ۱۳۸۲، ۲۱۴ ص. مؤلف، ضمن معرفی امام‌زاده هارون و مزار او در جوستان طالقان، به بحث‌های فرهنگی و ادبی و تاریخی راجع به طالقان پرداخته است.

▪ شعر و شاعران

حاصل هستی؛ عبدالعلی ادیب برومند، تهران، انتشارات قصیده‌سرا، ۱۳۸۰، چاپ اول، ۴۷۰ ص. از نمونه‌های شعری که در این کتاب چاپ شده است، این شعر است:

من ایرانی‌ام، باشد ایران سَرایم به وصف سرایم، قصیدت سرایم
به ملیّت خویش وابسته‌ام من «ادیب برومند» ملّی‌گرام
شب همه شب؛ مشفق کاشانی، تهران، نشر داریوش، ۱۳۸۲ (چاپ دوم)، ۱۴۴ ص. نمونه‌ی شعر مشفق کاشانی، غزل «پیمانه‌ی حافظ»:

من امشب خلوتی با لاله در باغ غزل دارم
و گلدانی ز داغستان هستی در بغل دارم
حدیث راز پنهان مرا آیینه می‌داند

ز نجوایی که در دل با پریرادِ غزل دارم
لبان اعتراف؛ ایرج صف‌شکن، انتشارات نگاه، ۱۳۸۱، ۱۵۱ ص. شامل ۷۳ قطعه شعر نو از شاعری مقیم شیراز که نمونه‌ی آن‌ها این است: چه باشی و نبینی / چه نباشی و نبینی / هیچ فرقی نمی‌کند.

گزیده‌ی ادبیات معاصر؛ مجموعه‌ی شعر جلال محمّدی؛ تهران، کتاب نیستان، ۱۳۸۰، ۱۰۰ ص. نمونه‌ی شعر (به یاد حافظ):

جنون، رازی از روح توفانی‌ات خرد، حرفی از خط پیشانی‌ات
تو را تهمت کافری می‌زنند خوشا ارتفاع مسلمانی‌ات
کجایند خامان خمیره‌گوی تو و هم‌چنان باده گردانی‌ات
تو و سینه در سینه افروختن غزل در غزل نغمه‌افشانی‌ات
هنوز آسمان، راز خود می‌برد شمیم غزل‌های عرفانی‌ات

پرواز را فریاد کن؛ زبیده جهانگیری (شبنم)، انتشارات زرین، ۱۳۸۲، ۱۴۹ ص. نمونه‌ی شعر این سخنور و مطبوعاتی:

گرچه دیری‌ست عشق زندانی است عشق از آیه‌های شیطانی است
عاشق عشق‌ام و به مذهب من عشق، معراج روح انسانی است
شعله‌های غزل در غزل‌های شعله؛ احمد اسداللهی (شعله کرمانی)، کتاب خانه، ۱۳۷۹، نمونه‌ی شعر:

بگذار تا حکایت دل با تو سر کنم با این بهانه با تو شبی را سحر کنم!
عید خون؛ فریدون ضرغامی (اسود)، چاپخش، ۱۳۵۷، ۱۳۰ ص.

نمونه‌ی جالبی از اشعار این مجموعه، قطعه‌ی «دختر فله» است که شاید تحت تأثیر «یاد آر ز شمع مرده یاد آر» اثر معروف علامه دهخدا سروده شده باشد:

ای فعله‌ی بی‌نوای مضطر
خوابیده به زیر خاک آوار
راحت شدی از غم زمانه
لاکن شده دختر تو غم‌خوار
بنگر به دو چشم اشک‌بارش...
این مجموعه‌ی شعر، بدون اطلاع شاعر، با عنوان **در انتهای شب** هم به چاپ رسیده است.

▪ عرفان و فلسفه

گل‌بانگ عاشقانه؛ ترجمه‌ی «مشارق انوارالقلوب»، تألیف ابوزید قیروانی با مقدمه‌ی هلموت ریتر، ترجمه‌ی محمود شاهرخی (جذبه)، تهران، انتشارات دریا، ۲۱۵ ص.

این کتاب، از مقوله‌ی کتاب‌های متصوّفان در باب محبت و عشق است و در ده بخش تبویب شده که هر باب شامل چند فصل است.

فصل دوم از باب چهارم، چنین شروع می‌شود:
فصل دوم در شرح کمال است و حقیقت آن، و منقسم است به دو قسم: مطلق و مقید. اما کمال مطلق، خاص خدای متعال است... اما جمال مقید، و آن منقسم است به جمال کلی و جزئی. جمال کلی، عبارت است از نور قدسی که فیضان از جمال الهی دارد... اما جمال جزئی (جزوی) نوری است از عالم بالا که با نفس انسانی سنخیت دارد (صص ۸۱ - ۸۳).

محمود شاهرخی (جذبه) که چنین ترجمه‌ی درست، فخیم و مناسبی را به دوستداران عرفان و ادب ارمغان کرده‌اند، از شاعران فاضل معاصر است.

خوشه‌های معرفت و عرفان؛ علی الوندی (سالک توپسرکانی)، با مقدمه‌ی محمّدرضا خانی، انتشارات نخل دانش، ۱۳۸۰، ۳۰۴ ص.

این کتاب در حقیقت کشکولی از اطلاعات عرفانی و اخلاقی و مذهبی است که مولف سخنور، بی‌ادعا و درویش‌نهاد با استفاده از کتاب‌های مختلف که فهرست آن‌ها در پایان کتاب آمده است، گرد آورده است.

نمونه‌ای از مطالب این کتاب، دست‌نویس‌عملی برای بیدار شدن در نیمه‌شب است که ذکر آن بی‌مناسبت نیست:

«اگر بخواهی که پس از خوابیدن، در نیمه‌های شب بیدار شوی، باید اعمال زیر را انجام دهی تا ان‌شاءالله در هر ساعت و هر دقیقه‌ای که بخواهی ان‌شاءالله تو را بیدار کنند.

اولاً، در موقع خواب بایستی وضو بگیری و در موقع انداختن جای خواب خود، سر را به طرف مغرب و پا را به طرف مشرق قرار بدهی، با شانیه‌ی راست رو به قبله بخوابی و قبل از خوابیدن یکی از اعمال زیر را انجام دهی تا تو را به موقع ان‌شاءالله بیدار نمایند.

دوماً [کذا]، از دو مرحله‌ی اعمال زیر، یکی را انجام دهی.

مرحله‌ی اول، آخرین آیه از سوره کهف، بعد از گرفتن وضو، سه مرتبه خوانده شود و بعد از این آیه، سه مرتبه سوره‌ی توحید را قرائت نمایند و سه مرتبه صلوات بر محمد و آل محمد بفرستند. آخرین آیه از سوره‌ی کهف: **قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحى اِلَى اِنَّمَا اِلَهِي اِلَهٌ وَّاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهٖ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَّ لَا يَتَّبِعْ رِيسًا بَعْبَادَةً رَبِّهٖ اَخْتًا.** (ای رسول خدا، بگو به امت خود که من هم مانند شما بشری هستم که به من وحی می‌رسد که خدای شما

خدای یکتا است، هر کس به‌لقای رحمت او امیدوار است، باید نیکوکار باشد و هرگز در پرستش خدا احدی را با او شریک نگرداند.) پس از انجام این اعمال، با یاد خدا به خواب می‌روی و ان‌شاءالله در همان ساعت که طالب هستی، شما را بیدار خواهند کرد.

مرحله‌ی دوم: پس از وضو گرفتن و یا غسل کردن، جای خواب خود را به‌صورتی می‌اندازی که سر به‌طرف مغرب و پا به‌طرف مشرق باشد و قبل از خوابیدن آیه‌الکرسی را قرائت می‌کنید و پس از اتمام آن، سه‌مرتبه سوره‌ی توحید را می‌خوانید و سه‌مرتبه صلوات بر محمد و آل‌محمد می‌فرستید و با شانه‌ی راست رو به قبله و به یاد خدا می‌خوابی، ان‌شاءالله شما را در همان موقعی که نظر شما می‌باشد، بیدار خواهند کرد.»

■ نشریات ادواری

آران؛ گاهنامه‌ی تحقیقی - مطالعاتی موسسه‌ی فرهنگی آران، شماره‌ی سوم (زمستان ۱۳۸۲). شامل مقالاتی با این عناوین: تأثیر ادبیات ایران بر ادبیات جمهوری آذربایجان (دکتر علی اصغر شعر دوست)، جغرافیای تاریخی آذربایجان و آران (محمدرضا قلی‌زاده)، تور و ترک، توران و ترکان (دکتر هوشنگ طالع)، گسترش ناتو به شرق (حجت‌الله فغانی)، و...

اباختر؛ فصل‌نامه‌ی علمی - پژوهشی، سال دوم، شماره‌ی ۵ و ۶ پیاپی (پاییز و زمستان ۱۳۸۲)، به مدیریت و سردبیری سیروس مهدوی؛ با مقاله‌هایی از این دست: عجایب‌المخلوقات (ایرج افشار)؛ نظام از آغاز قاجار تا انقلاب مشروطیت (پروفسور سیدحسن امین)؛ گردونه (حبیب برجیان)؛ مدح و ذم در دیوان خواجوی کرمانی (دکتر ناصر تکمیل‌همایون)؛ خاندان اشرفی (دکتر منوچهر ستوده)؛ فرح‌آباد ساری و فرح‌آباد اصفهان (دکتر س. وحیدنیا) و چندین مقاله‌ی دیگر.

اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ سال هجدهم، شماره‌ی ۱۹۷-۱۹۸ (بهمن و اسفند ۱۳۸۲)، به مدیریت و سردبیری مهدی بشارت که بی‌هیچ مبالغه‌ای در این هجده سال با نشر مقالاتی جدی از استادان و پژوهشگران مختلف، خدمتی شایسته به ایران و ایرانیان برعهده داشته است.

مقالات این شماره‌ی اطلاعات سیاسی - اقتصادی در ۲۲۶ صفحه عبارتند از: الفبای دولت‌سازی و زمامداری (فرانسیس فوکویاما / ترجمه‌ی دکتر مجتبی امیری وحید)؛ نگاهی تئوریک به سیاست امریکا در قاره‌ی افریقا (دکتر حسین دهشیار)؛ دادگاه‌هایی برای محاکمه‌ی صدام حسین؛ چهارچوب حقوقی (پروفسور اورنت لیچر / ترجمه‌ی مجتبی بابایی)؛ محاکمه‌ی صدام حسین و خسارت‌های جنگی ایران (پروفسور سیدحسن امین)؛ روابط ایران و اتحادیه‌ی اروپا (دکتر اصغر جعفری ولدانی)؛ ایران و بریتانیا (سر دنیس رایت / ترجمه‌ی دکتر عبدالرضا هوشنگ مهدوی) و چندین مقاله‌ی دیگر.

اندیشه‌ی انقلاب اسلامی؛ فصل‌نامه‌ی پژوهشی، سال دوم، شماره‌ی هفتم و هشتم (پاییز و زمستان ۱۳۸۲)، به مدیریت دکتر حجت‌الله ایوبی و سردبیری دکتر محمدحسن تبرائیان، ویژه‌ی بیست و پنجمین سالگرد انقلاب اسلامی، ص. ۴۷۰. این مجله، مصاحبه‌ای چند درباره‌ی علل فرهنگی بروز انقلاب ۱۳۵۷ با چند تن از استادان و محققان (از جمله

پروفسور سیدحسن امین) دربر دارد. گفتنی است که در سال گذشته سردبیر فاضل این فصل‌نامه‌ی پژوهشی (دکتر تبرائیان) به‌عنوان یکی از «چهره‌های ماندگار» به دریافت لوحه‌ی سپاس (از دست سیدمحمدخاتمی رییس جمهور) و جوایز ارزنده‌ی دیگر نائل شد.

ره‌آورد گیل؛ دو فصل‌نامه‌ی پژوهشی - علوم انسانی، سال نخست، شماره‌ی یکم، اسفند ۱۳۸۲، به مدیریت دکتر محمدعلی فائق (رشت). این شماره، ویژه‌نامه‌ی استاد ابراهیم پورداود است، با مقالاتی از: دکتر محمدعلی فائق، استاد ایرج افشار، دکتر محمدامین ریاحی، پروفسور فضل‌الله رضا، دکتر عنایت‌الله رضا، پروفسور سیدحسن امین، دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن، دکتر سیروس شمیسا، دکتر میرجلال‌الدین کزازی، دکتر انور خامه‌ای و احمد سمیعی (گیلانی).

فردوسی؛ ماهنامه‌ی فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، ادبی، شماره‌ی ۱۷ (اردیبهشت ۱۳۸۳)، به‌مدیریت محمد کرمی، با سرمقاله‌ای از دکتر خانلری در مجله‌ی سخن سال ۱۳۲۴ با عنوان «به‌سوی آینده» که مضامین آن هنوز هم پس از نزدیک ۶۰ سال، صادق است.

فصل‌نامه‌ی حقوق تأمین اجتماعی؛ سازمان تأمین اجتماعی، سال اول (زمستان ۱۳۸۲)، به سردبیری محسن نجفی‌خواه، با مقالاتی از این نوع: اهمیت و جایگاه حقوق تأمین اجتماعی (دکتر سید عزت‌الله عراقی)، تأثیر ابطال مصوبات دولتی نسبت به گذشته (دکتر ناصر کاتوزیان)، تأمین اجتماعی در ایران و فرانسه (حسن بادینی).

کتاب ماه: کلیات؛ ماهنامه‌ی تخصصی اطلاع‌رسانی و نقد و بررسی کتاب، سال هفتم، شماره‌ی اول و دوم (دی و بهمن ۱۳۸۲)، به‌مدیریت احمد مسجدجامعی (وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی) و سردبیری محمد سمیعی (مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی)؛ ویژه‌ی دایره‌المعارف‌نگاری و شامل سه مصاحبه درباره‌ی دایره‌المعارف‌ها با سیدمحمدکاظم بجنوردی (رییس مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی)؛ دکتر غلام‌علی حدادعادل (رییس بنیاد دایره‌المعارف اسلامی) و پروفسور سیدحسن امین (سرپرست علمی دایره‌المعارف ایران) و چندین مقاله و گزارش مناسب دیگر.

گزارش گفت‌وگو (نشریه‌ی مرکز بین‌المللی گفت‌وگوی تمدن‌ها)؛ به مدیریت دکتر عطاءالله مهاجرانی، سال دوم، شماره‌ی ۸ (بهمن و اسفند ۱۳۸۲)، با آثاری از: دکتر محمدرضا بهشتی، دکتر ضیاء موحد، دکتر محمود عبادیان، دکتر غلامحسین دینانی، محمدتقی قزلسفلی، اردلان حسینی، میترا احمدی، حسین کلباسی، محمدحسن ضیاء توانا، کامران افشار مهاجر و علی عظیمی‌نژادان.

هنرپو؛ فصل‌نامه‌ی خبری - تحلیلی هنرهای هفت‌گانه، سال دوم، بهار ۱۳۸۳، به‌مدیریت و سردبیری محمدکاظم سالمی؛ با این مقالات: عناصر تشکیل‌دهنده‌ی موسیقی (مهرداد عرفانیان)؛ هنر فلامنکو (فریدون تقوی)؛ دوره‌های مختلف هنر نقاشی در ایران (کیوان طاهری)؛ یک شاعر خوش‌نویس (حسن حاجیان)؛ حرکات موزون: سماع درویشان (لنا سجادی‌فر)؛ شعر (زیرنظر مهندس علی اصغر فراز)؛ قصه: ویزیتور (کوروش صفایی)؛ هنر عکاسی در ایران (پروفسور دکتر سیدحسن امین) و معرفی کتاب و نشریات.